

**AGENDA
BEROEPSONDERWIJS
WEST-BRABANT**

**PROGRAMMAPLAN
2022 – 2026**

1. STERK BEROEPSONDERWIJS ALS STIMULATOR VAN ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING.

---

2. INHOUDELIJKE PROGRAMMALIJNEN ALS ANTWOORD OP REGIONALE UITDAGINGEN.

2.1 Programmalijnen

2.2 Programmalijnen nader ingevuld

---

3. AANPAK: NAAR EEN DEELAKKOORD ONDERWIJS: DE BEROEPSONDERWIJSAGENDA WEST-BRABANT

---

4. IMPACTACTIVITEITEN: INFORMEREN EN MOTIVEREN

Juni 2022

Namens Programmateam:

Ad Verbogt

Andries Boer

Paulien Trommelen

Mabel van Felius

1. STERK BEROEPSONDERWIJS ALS STIMULATOR VAN ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING.

De regio West-Brabant heeft de ambitie een toekomstbestendige, economisch duurzame en krachtige regio te zijn: “Hub voor vernieuwend ondernemerschap”. De transitieopgaven zijn complex qua aard en omvang. Deze moeten in triple helix verband worden opgepakt. Denk aan de demografische transitie, zorgtransitie, digitalisering, vergroening, circulaire economie, energietransitie, duurzaamheid en gezond ouder worden. De West-Brabantse arbeidsmarkt, inclusief een stevige verankering van een leven lang ontwikkelen, is in toenemende mate leidend in het waarmaken van economische en maatschappelijke ambities en zal ook van groot belang zijn voor het kunnen realiseren van de transitieopgaven. In de kenniseconomie van de toekomst maken mensen immers het verschil. Hiervoor zijn goed opgeleide beroepskrachten, waar momenteel een groot tekort aan is, noodzakelijk. Het is een gezamenlijke opdracht van het onderwijs, bedrijfsleven en overheden om het regionale beroepsonderwijs te blijven ontwikkelen in aansluiting op de grote opgaven. Dit vraagt om focus en het maken van keuzes. Onze overtuiging is dat er met een strategische beroepsonderwijsagenda voor West-Brabant beter ingespeeld kan worden op de constant veranderende arbeidsmarkt. De Agenda Beroepsonderwijs heeft gebruikswaarde voor alle partners, fungeert als kompas om in triple helix verband het regionaal beroepsonderwijs krachtig en constant door te ontwikkelen met een positieve en systematische impact op de arbeidsmarkt van vandaag en morgen.

Samengevat leidt dat tot de volgende ambitie:

Kom tot een strategische Beroepsonderwijsagenda voor West-Brabant die is afgestemd op de “economische, innovatie- en maatschappelijke agenda(s)”.

Een onderwijsagenda die:

- antwoord geeft op de belangrijkste regionale vraagstukken en daar focus in aanbrengt;
- aansluit en richting geeft op de economische, innovatie- en maatschappelijke transitie;
- inhoudelijk aansluit op de relevante sectoren in de regio en combinaties ervan (cross sectoraal);
- als een puzzelstuk onderdeel uitmaakt van andere relevante regionale agenda's;
- aansluit op andere relevante landelijke agenda's, zoals de aangekondigde ‘brede kaderbrief over het mbo’ namens het kabinet, en provinciale agenda's.

2. INHOUDELIJKE PROGRAMMALIJNEN ALS ANTWOORD OP REGIONALE UITDAGINGEN.

2.1 Programmalijnen

In 2019 klonk het startsein van de eerste Agenda Beroepsonderwijs West-Brabant en werd het eerste exemplaar van de Agenda overhandigd aan minister Ingrid van Engelshoven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Onderwijs, overheid en bedrijfsleven sloegen de handen ineen met de ambitie om mensen gericht op te leiden tot arbeidsfite medewerkers en ondernemers die als burgers volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving van nu en die van de toekomst. Na drie jaar is het gelukt om het beroepsonderwijs steviger op de kaart te zetten in West-Brabant. In het voorjaar 2022 start de nieuwe bestuursperiode in onze gemeenten. Daarin worden we met nieuwe uitdagingen geconfronteerd. De grote veranderingen en krapte op de arbeidsmarkt. Dat vraagt om verdieping van de programmalijnen van de Agenda.

Voor de periode van 2022 tot 2026 heeft de Agenda dan ook drie nieuwe programmalijnen opgesteld.

1. AANSLUITING ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE UITDAGINGEN EN TRANSITIES

Allereerst willen we met het beroepsonderwijs nog beter aansluiten bij en mede richting geven aan economische en maatschappelijke uitdagingen en transitie, zoals de zorgtransitie, digitalisering, vergroening, circulaire economie, energie en duurzaamheid. Vooral gericht op de vier topsectoren (maintenance, logistiek, biobased en agrofood, creatieve dienstverlening) én de zorgsector in de regio.

AANSLUITING ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE UITDAGINGEN EN TRANSITIES

- Gericht op topsectoren
- Vergroening, energie- en duurzaamheidstransitie
- Zorgtransitie
- Digitalisering

LEVEN LANG ONTWIKKELEN

- Match vraag en aanbod
- (Zij)instroom
- Buitenlandse arbeidskrachten
- ICT- en taalgeletterdheid

VERSTERKEN VAN SAMENWERKING

- Hybride leren
- Campusvorming
- Cross-sectoraal opleiden
- Onderzoek

WERKENDE PRINCIPES AGENDA

Triple Helix → onderwijs, bedrijfsleven en overheden in continue samenwerking

(cross-)Sectoraal → kracht zit in beroepsonderwijs voor/ tussen de sectoren in de regio.

Beroepsonderwijs centraal op alle niveaus → regionale regie op ontwikkeling beroepsonderwijs.

Ambities, speerpunten, acties → actief ontdekken, verbinden, verder brengen, thema- en netwerkgerichte ontsluiting.

2. LEVEN LANG ONTWIKKELEN

De tweede programmalijn werkt aan het thema een leven lang ontwikkelen door bijvoorbeeld de match van vraag en aanbod via beroepsonderwijs te vergroten en de initiële instroom in relevante beroepsopleidingen te behouden. Een leven lang ontwikkelen (LLO) is één van de grote arbeidsmarktthema's van dit moment. Ons werk en ons leven is als gevolg van ontwikkelingen in digitalisering en klimaatverandering voortdurend aan verandering onderhevig. In de snel veranderende samenleving is het continu leren en ontwikkelen belangrijk, zodat mensen mee kunnen doen in werk en samenleving, blijven en niet uitvallen. De insteek van deze programmalijn is dat alle betrokken partijen, onderwijs, bedrijfsleven en overheden weten wat leven lang ontwikkelen is én welke partij daarin welke rol heeft. Doel is dat iedereen vanuit eigen organisaties en instellingen een bijdrage kan leveren aan een leven lang ontwikkelen in de regio. In deze programmalijn is er bijzondere aandacht voor (zij)instroom, buitenlandse arbeidskrachten en taal- en ICT- geletterdheid. *Leven lang ontwikkelen vraagt om een regionaal relevant portfolio van beroepsonderwijs dat gekend en toegankelijk is voor bedrijfsleven en inwoners van de regio.*

3. VERSTERKEN VAN VERBINDING ARBEIDSMARKT EN ONDERWIJS

De derde programmalijn richt zich op het verder versterken van de verbinding tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Dit doen we door innovatieve vormen van samenwerken zoals hybride leeromgevingen, campussen, fieldlabs en innovatiedistricten te stimuleren, te faciliteren en te verbinden door middel van learning communities. Deze fysieke locaties vormen zichtbare locaties en broedplaatsen voor beroepsonderwijs, ondernemerschap en innovatie. De kracht van learning communities is de samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek waarmee sociale en technologische innovatie met elkaar in balans worden gebracht. Economische en maatschappelijke uitdagingen en transitie zoals digitalisering, robotisering, zorg en klimaat vragen om snelle technologische oplossingen en een wendbare beroepsbevolking.

2.2 Programmalijnen nader ingevuld

Bovengenoemde programmalijnen vragen om nadere invulling zodat men er concreet mee aan de slag kan gaan. Welke interventies of acties zijn nodig voor het doen slagen van deze programma-lijnen.

INHOUDELIJKE LIJNEN	INTERVENTIES en ACTIES
AANSLUITING ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE UITDAGINGEN EN TRANSITIES	<p>De Agenda Beroepsonderwijs sluit aan bij economische en maatschappelijke uitdagingen.</p> <p>Hiervoor is er bij de opzet en uitvoering van andere regionale agenda's continue afstemming, zoals die van de Economic Board West-Brabant, REWIN, de RWB, VNO-NCW, Provincie Noord-Brabant en de nieuwe coalitieakkoorden van de gemeentebesturen. Hiermee is de Agenda een middel om met partners (publiek en privaat) in dezelfde richting te bewegen en continu in te spelen op de structureel veranderende arbeidsmarkt. Het betreft een strategie, gericht op een systematische, duurzame werking voor de (middel) lange termijn met de economische agenda en de maatschappelijke en economische transitie als vertrekpunt.</p> <p>Vanuit de dialoog met de andere agenda's wordt vastgesteld welke vraagstukken / speerpunten relevant zijn in relatie tot het beroepsonderwijs in de regio. Daarbij zal worden doorgebouwd op voorgesorteerde keuzes: toegepaste technologie, Gaming en AI, digitalisering en een leven lang ontwikkelen.</p> <p>Zichtbare resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestructureerd integraal overleg tussen de regionale agenda's / tafels (HCA, VNO/NCW, bRW, REWIN, EBWB). • Er zijn afgestemde regionale agenda's met arbeidsmarktperspectief voor alle samenwerkende partijen én hun achterban. • Het onderwijs is meer gericht op de transitie.

LEVEN LANG ONTWIKKELEN

Het speelveld Leven Lang Ontwikkelen in triple helix verband wordt in kaart gebracht, (door)ontwikkeld, uitgedragen en aangejaagd.

De rol van het beroepsonderwijs en het regionale bedrijfsleven in leven lang ontwikkelen is onderling gekend en leidt tot constructieve samenwerking.

Vanuit de vastgestelde vraagstukken / speerpunten wordt er samengewerkt aan een regionaal relevant beroepsgericht onderwijsportfolio. Dit portfolio is relevant omdat het continu aansluit bij de belangrijke transities in de regio, is modulair (flexibel) en is gekend bij en toegankelijk voor bedrijven en inwoners. Dit vraagt om gezamenlijke keuzes, het alloceren van geld, productontwikkeling, het actief uitdragen van het aanbod en constante sturing op een regionaal relevant portfolio van beroepsonderwijs.

Zichtbare resultaten:

- Er is een relevant regionaal portfolio over leven lang ontwikkelen.
- Iedere instelling heeft, op basis van eigen (inhoudelijke) kwaliteiten een flexibel én relevant aanbod ontwikkeld, met de andere instellingen afgestemd en (eventueel gezamenlijk) in de markt gezet. Denk hierbij ook aan het afstemmen van BBL (mbo) met Duale opleidingen (hbo).
- Er is een gezamenlijke taal ontwikkeld over leven lang ontwikkelen in de regio.
- Er wordt gewerkt met talenten-skillspaspoort i.p.v. eenzijdige diploma's.
- Er is een voortzetting van de aanpak op (digitale) geletterdheid (bv door toegankelijke communicatie door alle partners, passend aanbod beroepsonderwijs voor alle doelgroepen, een verbonden netwerk van partijen die zich inzetten voor geletterdheid).
- Er is een voortzetting van ontwikkeling van doorlopende beroepsgerichte opleidingen (v(mb)o-mbo- ad- hbo).
- Inzet van onderzoek en bijvoorbeeld instrumenten zoals: <https://fontys.nl/Over-Fontys/Fontys-Hogeschool-HRM-en-Psychologie/Lectoraten-en-onderzoek/Speelveld-LLO.htm>

VERSTERKEN VAN VERBINDING ARBEIDSMARKT EN ONDERWIJS

Er wordt in lijn met de regionale Human Capital Agenda een deelakkoord learning communities gerealiseerd.

Hiermee wordt werk gemaakt van het arrangeren en faciliteren van “West-Brabant talent learning communities” in aansluiting op de vraagstukken/ speerpunten in de regio (zie onderdeel 1).

In een learning community werken bedrijven, onderwijsinstellingen én kennisinstellingen (onderzoek) nauw met elkaar samen met o.a. de inzet van lectoren en practoraten. Dit brengt samenhang tussen innovaties in bedrijven, het onderzoek van kennisinstellingen (kennisontwikkeling), de opleiding van studenten en de bijscholing van werkenden (een leven lang ontwikkelen). Door werken, leren en innoveren met elkaar te verbinden circuleert kennis sneller en worden opleidingen en bijscholingen effectiever. Zo ontstaat er een dynamische, flexibele beroepsbevolking die beter inzetbaar is voor beter en uitdagender werk

Zichtbare resultaten:

- Er zijn concreet een aantal learning communities gerealiseerd, denk aan “Resilient region” en “Toegepaste technologie en creativiteit” (werktitels vanuit EBWB).
- De communities zijn triple helix opgericht en functioneren als zodanig.

Het realiseren van een netwerk voor duurzame inbedding van publiek private samenwerkingen (hybride leeromgevingen, campussen en broedplaatsen).

Zichtbare resultaten:

- Er is overzicht van inhoudelijke thema’s voor het lerend netwerk en benodigde condities.
- Er is draagvlak voor proces en inhoud onder de betrokken partijen. Het lerend netwerk is gerealiseerd.

Ondersteunend aan deze programmaliijnen zal er continu gewerkt worden aan erkenning en promotie van het belang van krachtig beroepsonderwijs als asset voor transitie.

Dit wordt namens de beroepsopleiders meer gezamenlijk uitgedragen. Zie ook hoofdstuk 4.

3. AANPAK: NAAR EEN DEELAKKOORD ONDERWIJS: DE BEROEPSONDERWIJSAGENDA WEST-BRABANT

West-Brabant zet met een strategische beroepsagenda in op sterk beroepsonderwijs voor de arbeidsmarkt van vandaag en morgen. Deze strategische aanpak sluit aan op de eerdere activiteiten en opbrengsten van de Agenda Beroepsonderwijs en de al bestaande samenwerking tussen triple-helix-partners.

Op heel veel plekken in West-Brabant maken mensen en organisaties al werk van sterk beroepsonderwijs en er zijn vele aansprekende voorbeelden in de regio, we verwijzen hiervoor naar de website: <https://www.agendabowb.nl/>

De strategie Agenda Beroepsonderwijs krijgt inhoud, vorm en tempo door het formuleren van een uitvoeringsagenda (“regionaal deelakkoord”) voor beroepsonderwijs. In dat deelakkoord zijn de rollen voor onderwijs, bedrijven en overheden omschreven.

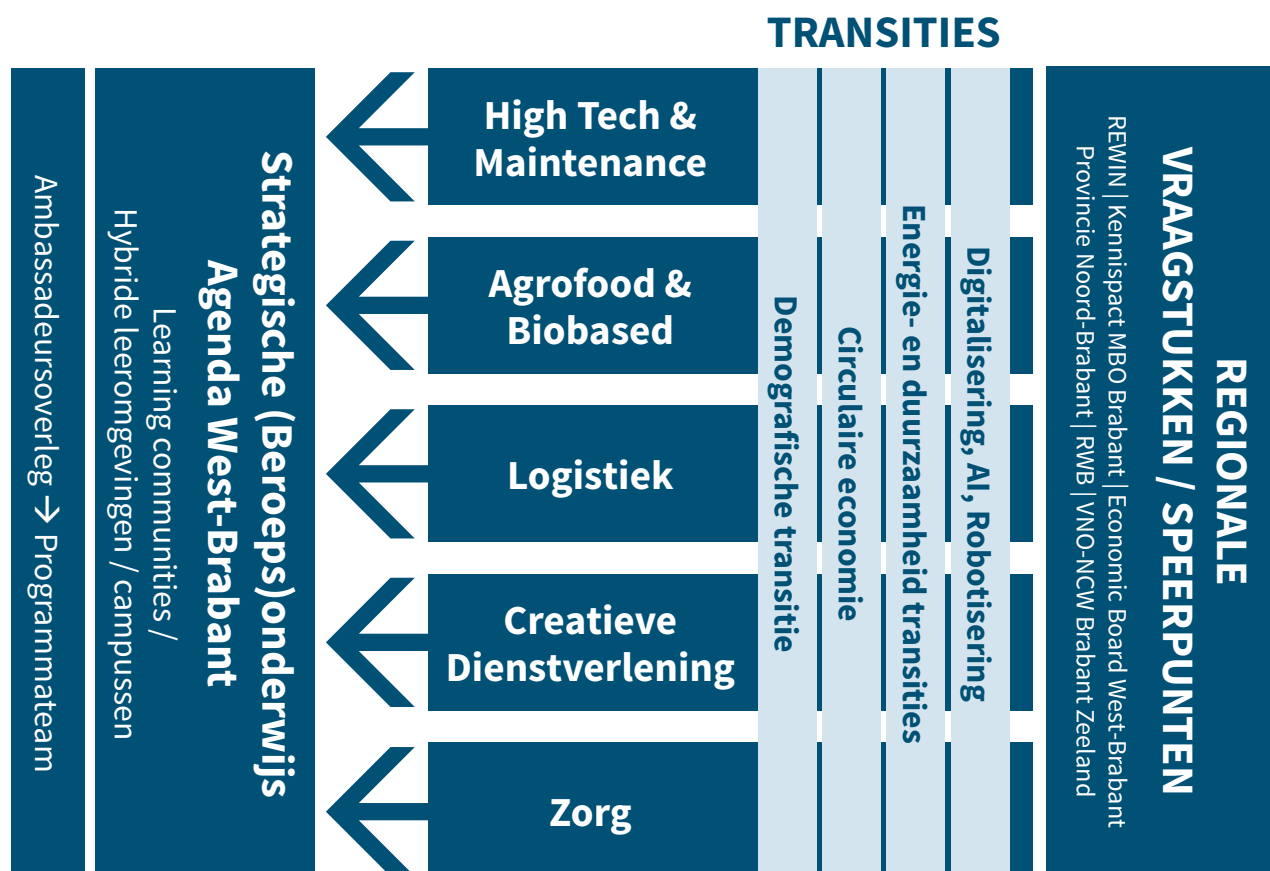
In West-Brabant wordt via zogenaamde regionale deelakkoorden inhoud, richting en vaart gegeven aan de human capital strategie. Deelakkoorden mobiliseren energie rondom relevante opgaven. De versterking en doorontwikkeling van het beroepsonderwijs is er daar één van. Door middel van een deelakkoord voor beroepsonderwijs wordt de ambitie van de West-Brabantse human capital strategie concreet vormgegeven. Het vergroot daarbij het eigenaarschap en draagvlak onder mensen, bedrijven en maatschappelijke organisaties voor sterk beroepsonderwijs in de regio. Deelakkoorden zijn gericht op het concreet en zichtbaar oppakken van de belangrijkste opgaven waar impact nodig is. Activering. Doen! Met deze manier van werken is het mogelijk steeds opnieuw adaptief te kunnen voorsorteren op wat nodig is voor de regio. Deelakkoorden worden gedragen én uitgevoerd door een samenwerking van triple helix-partners en is niet vrijblijvend. Met de ondertekening van deelakkoorden leveren alle partijen een maximale inspanning om het deelakkoord te realiseren. Deelnemers, ondertekenaars van een deelakkoord, verbinden zich aan de doelen, bovenliggende strategie en het plan van aanpak van het deelakkoord. Het opstellen van het plan van aanpak (de operationalisering van het deelakkoord) en de uitvoering is de taak van een ingestelde ontwikkelkamer, de Agenda Beroepsonderwijs is zo’n kamer.

Bron: Een tien voor West-Brabant: Voorstel human capital strategie voor toekomstbestendige ontwikkeling van de regio.

Geen goede strategie zonder goede uitvoering. Met een strategische Beroepsonderwijsagenda voor West-Brabant kan nog beter ingespeeld worden op de constant veranderende arbeidsmarkt. De Agenda Beroepsonderwijs heeft gebruikswaarde voor alle partners en fungeert als kompas en katalysator om in triple-helix-verband het regionaal beroepsonderwijs krachtig en constant door te ontwikkelen, afgestemd op de arbeidsmarkt van morgen.

Met de strategische Agenda Beroepsonderwijs 2022-2026 wordt de bestaande energie en samenwerking aangemoedigd en versterkt. Vanuit drie inhoudelijke programmalijnen, een overzichtelijke aanpak en concrete activiteiten maken we de leidende ambitie in triple helix verband waar. De inhoudelijke lijnen zijn gekozen, de interventies worden in dialoog met partners nader ingevuld, met als vertrekpunt de regionale vraagstukken en speerpunten (zie programmalijnen hierboven).

Van belang is dan ook om de Beroepsonderwijsagenda goed af te stemmen met andere agenda's, denk hierbij aan die van de Economic Board West-Brabant, de REWIN, de Provincie Noord-Brabant, de Human Capital Agenda van de RWB en die van VNO-NCW. De beroepsagenda zal gevoed moeten worden vanuit de regionale vraagstukken en langs de belangrijke transitie die deze regio aangaan.

Een sterk functionerend ecosysteem van beroepsonderwijs in triple helix verband vraagt om constante communicatie, het elkaar aanspreken en onderlinge afstemming. Hiermee bereiken we niet alleen de beoogde doelstellingen, ook verbetert de samenwerking zelf steeds. Afstemming vindt in eerste instantie plaats bij de betrokken bestuurders in de regio. Zij zijn dan ook vertegenwoordigd in het “ambassadeursoverleg”, de gesprekstafel van de Agenda Beroepsonderwijs en zij hebben de inhoudelijke programmalijnen voor de komende jaren vastgesteld.

De coördinatie en uitvoering van de Agenda Beroepsonderwijs is ondergebracht bij het programmteam die zowel de inhoudelijke uitvoering als de communicatie naar alle stakeholders verzorgt zoals in dit programmaplan wordt uitgewerkt.

Het programmteam heeft de volgende taken;

- Opstellen van de aanpak (strategie) en maken het programmaplan;
- Initiëren en opvolgen van benodigde overleggen in de bestuurlijke omgeving;
- Initiëren en stimuleren van benodigde overleggen bij uitvoerende partners;
- Verkennen, ontsluiten, initiëren, zichtbaar maken, verbinden van kansrijke projecten in lijn met de ambities van de agenda;
- Opstellen en uitvoeren van communicatieplan met bijbehorende impactactiviteiten;
- Promoten van een meer cross sectorale aanpak.

4. IMPACTACTIVITEITEN: INFORMEREN EN MOTIVEREN

Ondersteunend aan de programmalijnen zal er continu gewerkt worden aan erkenning en promotie van het belang van krachtig beroepsonderwijs in deze regio.

De vele projecten en initiatieven, die in de regio West-Brabant tot uiting komen, zijn leidend voor de communicatie. Zichtbaarheid en verbinding staan hierin centraal. We gaan hier slim om met de beschikbare middelen van het programma en de mogelijkheden bij de ambassadeurs.

Met een gericht programma voor communicatie en impactactiviteiten streven we naar:

- Meer zichtbaarheid in de regio (verstevenigen van belang en toegevoegde waarde van sterk beroepsonderwijs);
- Meer gezamenlijke verantwoordelijk voor communicatie (samen met de ambassadeurs en achterban);
- Actuele content.

Dit vraagt om structurele samenwerking in de regio met alle partners van de Agenda. Hoe zorgen we voor zichtbaarheid en impact en waar zetten we de komende vier jaar op in?

- Structureel overleg met communicatieadviseurs van de ambassadeurs. Frequentie: 4 x per jaar;
- Benutten platformen, bijeenkomsten en publicaties van partners;
- Actuele website met pakkende content:
  - Nieuwsbericht: 1 x per maand;
  - Updaten ambassadeurspagina inclusief foto's;
  - Update samenwerkingspartners; laten zien met wie we samenwerken;
  - Updates van (nieuwe) triple helix projecten;
  - Per kwartaal een nieuwsbrief;
  - Video's, interviews, artikelen van succesvolle projecten en programma's.
- We grijpen elk moment aan om de Agenda in de spotlights te zetten. We vertalen initiatieven of projecten offline naar online:
  - Voorstellen nieuwe ambassadeurs;
  - Ondertekenmoment ambities 2022 (met minister Dijkgraaf);
  - Fysieke bijeenkomsten.
- Verder uitrollen van de LinkedIn pagina, <https://www.linkedin.com/company/agendabowb/>
  - Communitybuilding;
  - Informatie delen.

**AGENDA
BEROEPSONDERWIJS
WEST-BRABANT**